

Lichenologiska notiser.

Af GUST. O. A: N MALME.

III.

Bidrag till södra Sveriges lafflora.

Under somrarne 1888—1891 hade jag tillfälle att företaga lichenologiska exkursioner dels och hufvudsakligast i sydvestra Södermanland och östra Skåne, dels mera tillfälligt i sydvestra Östergötland, i Stockholmstrakten, på Gotland och i den Bohuslänska skärgården. De rätt rikhaltiga samlingar, som derunder hopbragtes, innehålla utan tvifvel ett och annat, som kan bidraga att i någon mån vidga kännedomen om laffvarnes utbredning i vårt land. Laffvegetationen i de nämnda delarne af Södermanland och Skåne har jag hoppats kunna en gång något utförligare skildra; men af flera skäl, icke minst på grund af den kaotiska förvirring, som råder inom vissa laffgrupper, hvad artbegränsning och synonymik beträffar, torde det emellertid dröja länge, innan jag kan sätta denna min plan i verket. För att rigta svenska lichenologernas uppmärksamhet på en och annan form, som sannolikt har en mycket större utbredning och frekvens hos oss, än man efter i literaturen tillgängliga uppgifter kan antaga, vill jag nu offentliggöra en del af dessa fynd ¹⁾.

¹⁾ Några äro redan omnämnda i *Botaniska Notiser* för år 1892, pag 125 och följ. och i samma tidskrift för 1891, pag. 114, samt i T. HEDLUND: *Kritische Bemerkungen über einige arten der Flechtengattungen Lecanora (Ach.), Lecidea (Ach.) und Micarea (Fr.)*. (Bihang till K. sv. Vetenskapsakademiens Handlingar. Band 18, afd. III, N:o 3. Stockholm 1892)

Andra komma att nämnas i en nu i manuskript färdig, snart utkommande uppsats af mig: De sydsvenska formerna af *Rinodina exigua (Ach.) Th. Fr.* och *Rinodina sophodes (Ach.) Th. Fr.*

Hvad beträffar nomenklaturen, följer jag, så vidt möjligt, Prof. TH. M. FRIES' *Lichenographia Scandinavica*. Om några "kristiska" former och ett par för vetenskapen nya arter hoppas jag inom kort blifva i tillfälle att lemna ett litet meddelande.

Alectoria nidulifera NORRL. Srm²⁾: St. Malm, Bränkärr (på martallar i gles tallmo).

Ramalina thrausta ACH. Ög: Ödeshög, Öninge, (bland *Parmelia omphalodes* (L.) på solöppna, blåsiga klippor vid Vettern).

Ramaldina pollinaria (VESTR.). Ög: Ödeshög, Öninge (med apoth. på temligen beskuggad, lodrät klippvägg nära Vettern).

Cetraria commixta (NYL.). Srm: St. Malm, Bränkärr (mycket sparsamt).

Parmelia tiliacea (HOFFM.). Sk: Brösarps gästgifvaregård (på sten), Hör och Andrarum (på bark); Boh: Väderö Storö (på sten); Gtl: Vesterhejde, Stenstu (på bark).

Parmelia Acetabulum (NECK.). Sk: mångenstädes (ex. Fogelsång nära Lund, Maltesholm, Hör, Ignaberga) men städse skäligen sparsamt och svagt utvecklad; Ög: mångenstädes i Ombergstrakten samt vid Motala; Srm: flerstädes i sydvestra delen.

Parmelia Mougeotii SCHL. Sk: mångenstädes i nordöstra delen (ex. vid Immeln); Srm: mångenstädes i sydvestra delen; Stockholmstrakten.

Physcia tremulicola NYL. Srm: St. Malm, Eriksberg (på asp, sparsamt).

Gyrophora hyperborea (HOFFM.) *a primaria* TH. FR. Srm: St. Malm, Bränkärr.

Gyrophora erosa (WEB.) *β torrefacta* (SCHRAD.). Srm: St. Malm, Vallboqvarn (på flyttblock, sparsamt).

Caloplaca callopisma (ACH.) *a radiata* TH. FR. Sk: Stenshufvud, Gladsax hallar och Gislöfs hammar.

Caloplaca variabilis (PERS.) Srm; på urkalk h. o. d. i sydvestra delen (ex. St. Malm, Qvarntorp; Julita, Gimmersta; Österåker, Forsby).

Caloplaca subsimilis TH. FR. Sk: Hör (på bark), Andrarum (på skiffer); Ög: St. Åby (på naken ved).

²⁾ Srm = Södermanland; Ög = Östergötland; Gtl = Gotland; Sk = Skåne; Boh = Bohuslän.

Caloplaca lutcoalba (TURN.) Sk: Maltesholm.

Rinodina Conradi KÖRB. Sk: flerstädes i östra delen (ex. Oppmanna, Åhus och Degeberga); Ög: St. Åby prestgård; Srm: Julita, Gimmersta.

Rinodina laevigata (ACH.) Srm: St. Malms skogbygd (ex. Bränkärr; på naken ved och på bark, på yngre aspar och sälgl etc.).

Rinodina exigua (ACH.) *δ fatiscens* TH. FR. Ög: St. Åby Vestergård; Srm: Julita, Strand.

Rinodina Bischoffii (HEPP.) *a protuberans* KÖRB. Srm: Qvarntorp i St. Malm, Gimmersta i Julita; Ög: Krokek, Marmorbruket (allt på urkalk).

Acarospora badiofusca (NYL.) Ög: på klippor vid Vettern mellan Sjöberga och Orrnäs (svagt utvecklade).

Acarospora Heppii (NÆG.) Srm: St. Malm, Askersund.

Acarospora fuscata (SCHRAD.) *a peliocypha* (WNBG.) Srm: Julita, Gimmersta.

Acarospora discreta (ACH.) Sk: Cimrishamn etc.; Öland: Borgholm.

Maronea constans NYL. Sk: Hjersås, Gyvik. (Enligt muntligt meddelande af Rektor S. ALMQVIST funnen af honom vid Immeln.)

Lecanora fulgens (Sw.) * *bracteata* (HOFFM.) Ög: Krokek, Sandviken (på urkalk, svagt utvecklade och sparsamt).

Lecanora pallescens (L.) *β parella* (L.) Sk: flerstädes i östra delen i närheten af Östersjön (ex. mycket ymnigt på Gladsax hallar); Boh: Väderöarne och Kristineberg; Ög: Ödeshög, flerstädes vid Vettern.

Lecanora Sambuci (PERS.) Srm: St. Malm (ex. Forssjö bruk).

Lecanora persimilis TH. FR. Srm: St. Malm, Bränkärr.

Lecanora leptacina (SMRFT) *f. chlorophæodes* (NYL.) Stockholmstrakten, mångenstädes på höga, solöppna, blåsiga klippor.

Lecanora piniperda (KÖRB.) *f. subcarnea* KÖRB. (= *L. albellula* NYL.). Srm: ej sällsynt i sydvästra delen (ex. St. Malm, Foglö; Julita, Åsköping); Ög: Qvillinge; Sk: Maltesholm.

Lecanora anopta NYL. Srm: St. Malms skogbygd (ex. Sörgölet och Qvarntorp).

Lecanora hypoptoides NYL. Srm: St. Malms skogbygd (ex. Sörgölet).

Lecanora deusta (STENH.) Sk: ganska ymnigt i östra delen; Ög: teml. ymnigt i Ombergstrakten.

Lecania Körberiana LAHM. Srm: Julita, Gimmersta (på alm).

Hæmatomma elatinum (ACH.) Srm: St. Malm, Sandviksskogen (med apoth. sparsamt)

Pertusaria multipuncta (TURN.). Srm: St. Malms skogbygd, flerstädes.

Toninia aromatica (SM.) *a acerrulata* (NYL.) Srm: Qvarntorp i St. Malm, Askö i Österåker (på mossa öfver urkalk).

Bacidia fuscorubella (HOFFM.) *a polychroa* TH. FR. Sk: Kivik, Esperöd.

Bacidia acerina (PERS.). Srm: St. Malms skogbygd, flerstädes; Björkvik, Jernbol och Hjulbo (mest på gran, men äfven på sälg, hassel och en).

Bacidia albescens (ARN.). Srm: temligen ymnigt i sydvestra delen; Sk: Vestra Vram och Hessleholm (helst på snittytan af gamla björkstubbar).

Bacidia herbarum (HEPP.) Sk: flerstädes i östra delen (ex. Oppmama, Åhus, Degeberga och V. Vram).

Bacidia hemipolia (NYL.). Sk: Hjersås, Skarvik (på björk).

Bacidia circumspeta (NYL.). Sk: flerstädes, men vanligen sparsamt (på ek, afvenbok m. m.); Ög: Krokek, Marmorbruket (på gran); Srm: St. Malms skogbygd (på en och gran).

Bacidia abbrevians (NYL.). Srm: St. Malms skogbygd (ex. Bränkärr; på björk).

Bacidia Friesiana (HEPP.). Sk: Glimminge nära Cimrishamn (på fläder).

Bilimbia rufidula GREWE. Srm: St. Malm, Bränkärr och Sörgölet (på gran).

Bilimbia obscurata (SMRFT.). Srm: Qvarntorp i St. Malm, Jernbol i Björkvik.

Bilimbia epixanthoides (NYL.). Srm: Björkvik, Jernbol.

Bilimbia chlorococca GREWE *a tristior* TH. FR. Srm: V. Vingåker, norr om kyrkan.

Bilimbia effusa AUERSW. Sk: Kivik, Esperöd; Gtl: Lummelunda.

Bilimbia micromma (NYL.) Sk: Örkened, Nyteboda (på gran).

Lopadium pezizoideum (ACH.) *a disciforme* (FLOT.) Srm: mångenstädes i St. Malm (ex. Forssjö och Sandviksskogen).
β muscicolum (SMRFT.). Ög: Ödeshög, Öninge (vid Vettern).

Biatorella deplanata ALMQV. Sk: Kivik, Esperöd.

Lecidea lurida (Sw.). Sk: Ifön ³⁾

Lecidea Friesii ACH. Srm: mångenstädes i St. Malms skogbygd, men sparsamt.

Lecidea eladonioides (Fr.). Srm: mångenstädes i St. Malms skogbygd, dels på gamla gärdesgårdar, dels på af skogseld svedda tallar (ymnigt med apoth. t. ex. vid Bränkärr).

Lecidea cinereorufa SCHL. Srm: h. o. d. i sydvästra delen, på flyttblock (ex. teml. ymnigt kring Eriksberg i St. Malm).

Lecidea helvola KÖRB. Srm: mycket ymnigt i sydvästra delen (på gran, sällan på al); Sk: Hjärsås, Immeln (på bok).

Lecidea gibberosa ACH. Srm: mångenstädes i St. Malms skogbygd, någon gång tillsammans med den härmed förväxlade *L. symmetrica* (ACH.) *a symmetrica* NYL.

Lecidea albohyalina NYL. Srm: St. Malm, Sandviksskogen (på hassel; tillsammans med *L. atroviridis* ARN.).

Lecidea symmetricella NYL. Sk: Åhus; Srm: mångenstädes i sydvästra delen (ex. St. Malms skogbygd).

Lecidea albofuscescens NYL. Srm: St. Malm, Forssjö och Bränkärr (på gran).

Lecidea apochroella NYL. Srm: St. Malm, Sörgölet och Sundstugan.

Lecidea leucophæa (FLK) *a genuina* (KÖRB.) Sk: Hörby; Boh: Kristineberg.

Lecidea hypopta ACH. Srm: Björkvik, Harpbol.

Lecidea atroviridis ARN. Srm: flerstädes i St. Malms skogbygd (mest på gran, men äfven på hassel och sälg).

Lecidea plusiospora (Th. Fr. & HULT.) *β betulicola* (KULLH.). Srm: St. Malm, Eriksberg och Bränkärr m. fl. st. (på gran); Julita, Strand (på gammal stubbe; närmar sig något *a Hultingii* HEDL.).

Lecidea lithophila ACH. Sk: flerstädes, synnerligen ymnigt på Linderödsåsen i V. Vram och vid Hörby.

³⁾ Såsom redan FRIES — Flora scanica pag. 285 — påpekat, uppträda kalkklafvar oväntadt sparsamt i Skåne. Förutom denna art anträffade jag visserligen *Lecanora albescens* (HOFFM.), som dock äfven går på hårdare bergarter, *Acarospora glaucocarpa* (WNBG) (blott vid Andrarum), *Lecidea rupestris* ACH., *Rhizocarpum concentricum* (DAV.), *Lecothecium corallinoides* (HOFFM.) och några andra, men i regeln voro de mycket svagt utvecklade. Af de för Gotland, Öland (och Vestergötland) så karakteristiska Lecanora (Placodium)-arterna lyckades jag ej finna ett spår.

Lecidea plana LAMM. Sk: flerstädes, särskildt på Linderödsåsen; Boh; Väderö—Storö; Ög: Lemunda stenbrott nära Motala; Srm: St. Malm, Bränkärr.

Lecidea panæola ACH. *a vulgaris* TH. FR. Srm: mångenstädes i St. Malms skogbygd (rikligt med apoth. ex. vid Bränkärr).

Lecidea enalliza NYL. Srm: St. Malm, Kojan.

Lecidea xylophila TH. FR. Srm: St. Malm, Eriksberg.

Lecidea erratica KÖRB. Sk: Hesselholm och Örkened, Nyteboda.

Lecidea sylvicola FLOT. Sk: Rörum nära Stenshufvud; Hjärsås, Skarvik; Srm: mångenstädes i sydvestra delen.

Lecidea polycoeca SMRFT. Srm: Qvarntorp i St. Malm och Forsby i Österåker (på urkalk).

Catillaria lenticularis (ACH.) * *nigroclavata* (NYL.) Sk: Hörby (på asp).

Catillaria erysiboides NYL. Sk: V. Vram; Srm: mångenstädes i sydvestra delen (ex. Björkvik, Hofsta; St. Malm, Eriksberg och Sörgölet; helst på snittytan af gamla björkstubbar).

Catillaria grossa (PERS.) Sk: endast nära Immeln i Hjärsås; Srm: Björkvik, Harpbol (på ask och alm).

Catillaria Laweri HEPP. Sk: flerstädes i äldre, glesare bokskogar (mycket ymnigt på boknäset i Oppmanna och på Linderödsåsen i V. Vram).

Catillaria athallina HEPP.) Srm: Julita, Gimmersta.

Buellia leptocline FLOT. *a Mougeotii* HEPP. Sk: Kivik, Esperöd.

Buellia verruculosa (BÖRR.). Srm: St. Malm, Bränkärr.

Buellia athulea (ACH.). Srm: St. Malm, Bränkärr. Liksom i Sk, der dessa båda arter förekomma på flera ställen, uppträda de äfven här tillsammans och i sällskap med *Rhizocarpon distinctum* TH. FR. (på öppet liggande stenrosen).

Buellia alboatra (HOFFM.) *δ zabortica* (KÖRB.). Gtl: Visby.

Buellia betulina (HEPP.). Sk: Hörby, Hesselholm etc.; Gtl: Visby (på en); Srm: sydvestra delen flerstädes (på en, björk, al etc.).

Rhizocarpon badioatrum (FLK.) *β vulgare* KÖRB. Sk: Hörby och V. Vram; Ög: Marmorbruket i Krokek och Ödegården i St. Aby; Srm: flerstädes i sydvestra delen (ex. St. Malm, Bränkärr).

Rhizocarpon ignobile TH. FR. Ög: Simonstorp.

Rhizocarpon geminatum (FLOT.). Sk: Hörby och Hessleholm.

Rhizocarpon rubescens TH. FR. Sk: nordöstra delen (ex. Gyvik i Hjärsås, Iföklack); Srm: mångenstädes i sydvestra delen (ex. St. Malm, Jacobsberg och Markstugan).

Xylographa spilomatica (ANZI). Srm: Jernbol i Björkvik, Bränkärr i St. Malm.

Calicium trabinellum ACH. Srm: mångenstädes i St. Malms skogbygd (på gamla laduvägggar).

Rhizocarpon calcareum (WEIS) β *concentricum* (DAV.) Sk: Tomarp; Ög: Ödesbög, Sjöberga samt vid Lemunda nära Motala (vid Vettern).

Coniocybe pallida (PERS.) β *xanthocephala* (WALLR.) Srm: St. Malm, Sörgölet (på gammal ek, sparsamt). Förut känd i Skandinavien från Omberg.

Coniocybe hyalinella NYL. Srm: St. Malm, Sandviksskogen.

Endocarpon pusillum HEDW. *a* *Hedwigii* (ACH.) Srm: Björkvik, Hjulbonäs kalkbrott.

Microglæna reducta TH. FR. Srm: Strand i Julita, Markstugan i St. Malm.

Polyblastia sepulta MASS. Srm: St. Malm, Bränkärr.

Gyalecta diluta (PERS.). Mångenstädes i Sk. (särskildt nordöstra delen), Ög. och Srm.

Gyalecta protuberans (ACH.). Srm: Qvarntorp i St. Malm, Brotorp i Björkvik.

Gyalecta truncigena ACH. Sk: V. Vram.

Gyalecta corticola LÖNNR. Srm: mångenstädes i St. Malms skogbygd (ex. Bränkärr och Sandviksskogen) men vanligen sparsamt.

Gyalecta carncola (ACH.). Sk: Hessleholm (på afvenbok) och mellan Rörum och Stenshufvud (på lind).

Jonaspis svarcolens (ACH.). Srm: Qvarntorp i St. Malm och Brotorp i Björkvik (på urkalk och dolomit, tillsammans med *Gyalecta protuberans*).

Lecanactis Dilleniana (ACH.). Srm: St. Malm, Sandviksskogen.

Opegrapha viridis PERS. Sk: vanlig i bokskogarne (ex. vid Immeln, Ignaberga, V. Vram och Andrarum).

Arthonia lurida (ACH.) *a* *spadicea* (LEIGH.). Srm: St. Malm, Sörgölsskogen.

Arthonia impolita (EHRH.). Sk: Hörby.

Segetria lectissima FR. Sk: flerstädes i östra delen (ex. Hjersås, Skarvik; Degeberga, Forsakar; V. Vram, Linderödsåsen); Boh: Kristineberg och Väderöarne.

Acrocordia tersa KÖRB. Srm: Julita, Gimmersta; Gtl: Visby; Ög: Omberg.

Acrocordia biformis (BÖRR.). Sk: flerstädes (ex. Kivik, Esperöd; Glimminge nära Cimrishamn; Fogelsång. På sistnämnda stället först funnen af Kand. ALFR. BERG).

Solorina saccata (L.) *a genuina* KÖRB. Sk: Ifön (der den för öfver sextio år sedan insamlades af FRIES); Srm: Björkvik, Iljullbonäs kalkbrott; Ög: Krokek, Marmorbruket.

Sticta fuliginosa (DICKS.). Sk: Boknäset i Oppmanna, Forsakar vid Degeberga, V. Vram.

Sticta amplissima (ACH.) Boh: Väderö—Storö.

Pannaria plumbea (LIGHTF.). Ög: Ödeshög, Öninge (sparsamt).

Lecothecium corallinoides (HOFFM.) β *triseptatum* (NYL.). Sk: Hörby; Ög: St. Aby prestgård; Srm: Julita, Svalnäs.

Collema verruciforme ACH. Sk: Örkened, Nyteboda; Srm: Strand i Julita, Eriksberg i St. Malm.

Collema microphyllum ACH. Srm: Julita, Strand.

Collema flaccidum ACH. Sk: Oppmanna och Degeberga (rikt försedd med apoth.).

Leptogium saturninum DICKS. Srm: steril mångenstädes i sydvestra delen, med apoth. vid Qvarntorp i St. Malm.

Physma myriococceum (ACH.). Sk: Degeberga och Ifön.

Lichina confinis (LIGHTF.). Sk: flerstädes på Östra kusten. Släktet *Micarva* (FR.) HEDL.¹⁾ var i Skåne, särskildt hvad individmängd beträffar, skäligen svagt representeradt. Följande former anträffades:

M. prasina FR. *f. læta* TH. FR. Hörby (på gamla ekstubbar).

f. byssacca (Zw.). Hessleholm, Gyvik i Hjersås och Nyteboda i Örkened (på al).

M. misella (NYL.). Hessleholm och Espet vid Åhus

M. denigrata (FR.) *f. pyrenothizans* (NYL.). Oppmanna (sparsamt)

var. Nitschkeana LAHM. Hessleholm, Hör och Maltesholm (på unga tallar; sannolikt vanlig i tallplanteringarna), Hörby (på grindstolpe, naken ved).

¹⁾ Jfr. HEDLUND. anf. arbete.

M. violacea (CROUAN) *f. peliocarpa* (ANZI). V. Vram, Vrånga mosse (på gammal tallstubbe; ytterst sparsamt); Cimrishamn, Gladsax hallar (på sten, sparsamt).

M. melæna (NYL.). Gyvik i Iljersås, Oppmanna, Hörby och Hör (på gamla ekstubbar).

Långt ymnigare uppträder det i sydvestra Södermanland, der jag funnit:

M. glomerella (NYL.) *f. poliococcoides* WAINIO. St. Malm: nära sjön Nimmen (på torra grenar på gamla tallar) och Forssjö (på barken af gamla tallar).

M. anterior (NYL.). St. Malm, Sörgölsskogen m. fl. ställen.

M. prasina FR. *f. læta* TH. FR. Temligen allmän (helst på al och gran).

f. byssacea (Zw.). Allmän och under flera modifikationer (på al, gran, björk, gamla stubbar m. m.).

M. miscella (NYL.). V. Vingåker, Vanala.

M. denigrata (FR.) *var. Friesiana* HEDL.

f. vulgaris HEDL allmän och under flera modifikationer *f. pyrenothizans* (NYL.) och *f. spododes* (NYL) sparsamt.

var. Nitschkeana (LAHM). Sannolikt ej sällsynt på tall; på naken ved (gammal grindstolpe), synnerligen vackert utvecklad, vid Sundstugan i St. Malm. Dess *f. 1.* HEDL. (l. c. pag. 80) på yngre alar vid Hofsta i Björkvik.

M. violacea (CROUAN) *f. peliocarpa* (ANZI). St. Malm, Bränkärr.

M. cinerea (SCHER) *f. hypoleuca* STIZ. Nära Strängsjö jernvägsstation i St. Malm (på gammal al i skogen; sparsamt).

M. melæna (NYL.). Allmän på gamla tallstubbar, mera sällsynt på barken af gamla tallar (ex. vid Forssjö och Strängsjö i St. Malm) och på mossor öfver stenar (Sandviksskogen i St. Malm).

Stenlafvars förekomst på gammalt trä har under de sista åren varit föremål för en viss uppmärksamhet hos oss. Till belysning af den frågan kan anföras, att jag på ett gammalt landsvägsstängsel — på trä, som var starkt impregneradt af mineralpartiklar — vid Eriksberg i St. Malm anträffat:

Lecanora polytropa (EHRH.) (temligen ymnigt),
dess *var. intricata* (SCHRAD) (temligen ymnigt)

Lecanora gibbosa (ACH.) (temligen sparsamt),

Lecanora cenisea ACH. (sparsamt),

Rhizocarpon distinctum TH. FR. (mycket sparsamt),

Lecidea fuscoatra (L.) *a fumosa* (HOFFM.) (mycket sparsamt).

samt *Parmelia conspersa* (EHRH.) och *P. saxatilis* (L.) *a retiruga* (DC)

Rhizocarpon distinctum TH. FR. har insamlats (sparsamt) under likartade förhållanden vid Arkelstorp i Oppmanna (Skåne), der den förekom tillsammans med *Lecidea symmicta* (ACH.) var. *sæpincola* (ACH.).

Likaledes på gammalt landsvägsstängsel anträffades vid St. Åby kyrka (Östergötland) *Lecanora saxicola* (POLL.). Den växte tillsammans med *Caloplaca subsimilis* TH. FR., *Lecanora Hageni* (ACH.) f., *Caloplaca pyracea* (ACH.) f. *holocarpa* (EHRH.) och *Lecidea elæochroma* (ACH.) f. I närheten uppträdde *Caloplaca aurantiaca* (LIGHTF.) under en form, som rätt mycket erinrade om den på sten förekommande.

På under vårflödet öfversvämmad på marken liggande plankor insamlade jag för några år sedan vid Eriksberg i St. Malm *Lecidea macrocarpa* (DC) *a platycarpa* (ACH.). Ätven här var substratet impregneradt med sand.
